

PREDLOGI ZAPADNIH DRŽAV RADI TRSTA RUŠIJO MIR

IZJAVA JUGOSLOVANSKEGA ZUNANJEGA
MINISTRA O TRSTU

Beograd, — (Tanjug) — Zunanji minister FLRJ., Stanoje Simić je 22. marca povabil: Ambasadorja Združenih držav, Britanije in Francije in predložil vsakemu od teh naslednje noto:

"Jugoslovska vlada potrjuje sprejem izjava spomenice predložene po vladah: Združenih držav, Britanije in Francije, pred vlado Sovjetske zveze.

"V zvezi s tem jugoslovska vlada najgorčeneje protestira proti načinu s katerim vlade: Združenih držav, Britanije in Francije predlagajo premakniti tega vprašanja v spremembi pogodbenosti mirovne pogodbe z Italijo, katere se tiče o usodi mesta Trsta, ker ta predlog govori samo o potrebi sporazuma z Italijo in ne omenja potrebe sporazuma od strani najbolj direktno prizadete zavezniške države — Jugoslavije.

"Ta način postopanja, daje vzrok misli, da cilj tega predloga ni iskati boljše rešitve za tržaško vprašanje in normalizacije odnosov med narodi Južne Evrope, ampak ima propagandistični značaj in ne doprinese k utrjevanju miru v svetu.

V zvezi s tem, Jugoslovska vlada smatra za primerno obrniti pozornost na sledeča dejstva, ki se tičejo tržaškega problema:

Prvič: Vladi: Združenih držav, Britanije in Francije, so ravno bile tiste, ki so zagovarjale tako rešitev tržaškega vprašanja, kakor je bila v glavnem končno uvedena v mirovno pogodbo.

Drugič: Vladi: Združenih držav, Britanije in Francije so dejansko delale na preprečitvi direktnih pogajanj med Italijo in Jugoslavijo z ozirom na vprašanje Trsta, četudi je bila mogočnost za sporazumno rešitev tega vprašanja jasno razvidna.

Tretjič: Vladi: Združenih držav, Britanije in Francije so v Varnostnem Svetu neprestano ovirale sporazum tikačajoče se osebe guvernerja Trsta.

Četrti: Ameriško - Britanska vojaška oblast je z dajanjem polne svobode fašistom in šovinistom italijanskih elementov ovirala pomirjenje ljudstva v Trstu in s tem zastrupila odnose med Jugoslavijo in Italijo.

Petič: Ameriško-Britanska oblast v Trstu je z upostavo neomejene vojaško-totalitarne oblasti brez sodelovanja z ljudstvom odvela tržaškemu prebivalstvu vse temeljne demokratične pravice in vso svobodo, Ameriško-Britanska cona Tržaškega Svobodnega Ozemlja je edini kraj v osvobojeni Evropi, kjer se niso do tega samega dne vršile volitve samoupravnih organov.

Beograd, — (Tanjug) — "Borba" od 17. marca piše v zvezi s sejo namestnikov zunanjih ministrov v Londonu na kateri se razpravlja avstrijsko vprašanje, da je v teku razgovorov do sedaj jasno, da se zapadne države trudijo zavlačevati sporazum v namenu, in s tem preprečiti odhod okupacijskih čet iz Avstrije.

V teh načrtih se amerikanci naslanjajo na vodstvo "zgodovinskih" strank, to so "Populistična" (bivša Katoliška demokratična) in socialistične stranke, katere so se pokazale popolnoma pripravljene prevzeti vlogo agentov dolarskega imperijalizma v Avstriji. Hvala takemu stališču vodstva teh reakcionarnih strank, je ameriški velebiznes prevzel v deželi odločilni vpliv v gospodarstvu Avstrije.

S pomočjo avstrijskih vladajočih strank, so ameriške okupacijske oblasti v Avstriji preprečile čistko nacistov v državnem aparatu in v javnem življenju. Zahodni del Avstrije je postal pravi zlati raj za fašistične zločince, ki so pobegnili iz demokratičnih držav.

Utrditev demokracije v Čehoslovaki je močno razburila bratovščino "zgodovinskih" strank in je naglo ugotovila, da je prisotnost zapadnih sil, posebno pa ameriških

Demokratične sile mnogo močnejše kot reakcionarno-imperijalistične

V TRDNI POVEZANOSTI MIROLJUBNEGA LJUDSTVA LEŽI JAMSTVO MIRU

Beograd, — (Tanjug) — Politični dopisnik Tanjuga piše, da je zadnji Trumanov govor še enkrat potrdil, da ameriški vladajoči krogi z militariziranjem Združenih držav, z vmešavanjem v zadeve miroljubnih narodov, z podkupitvijo in strahom poskušajo zatreti mogočno gibanje ljudstva, za mir in demokracijo.

Medtem ko Sovjetska zveza in države ljudskih demokracij posvečajo vso skrb za izgradnjo svojih držav ter vzpodbujajo utrjevanje miru, — je Truman zahteval od Kongresa, da podvzame korake za nadaljno ojačanje vojaške sile Združenih držav.

Predsednik Truman je zahteval od Kongresa, da uvede zakon splošnega vojaškega vežbanja, da ponovno upostavi prisilno rekrutiranje in pospeši pogajanja v zvezi s takozvanim "Programom Obnove Evrope", ki je eden od instrumentov za doseg ameriškega gospodstva nad svetom.

V namenu opravičiti ojačanje

"TRST-VOLILNI MANEVR"

PREDLOG ZA IZROČITEV TRSTA, NAPAD NA MEDNARODNO SODELOVANJE

Beograd, — (Tanjug) — V zvezi z predlogom ZDA., Britanije in Francije, da se naj izroči Trst Italiji, današnja "Politika" (22. marca) piše, — "da ne samo jugoslovska ljudstva, iskreni prijatelji in zavezniki, ampak tudi vse resnično demokratične sile na svetu in v sami Italiji — bodo odločno obsodile način reševanja vprašanja, katero se v glavnem tiče samo Jugoslavije in Italije."

"Komaj je minilo leto odkar je bila zaključena mirovna pogodba z Italijo", — nadaljuje "Politika", — "že jo hočejo ameriški imperijalisti uničiti, čeravno so bili ravno oni tisti, ki so postavljali razne umetne ovire in preprečili izvedbo pogojev te mirovne pogodbe.

Po utrjevanju italijanskih demokracijskih sil in združevanju v vedno bolj naraščajoče odločne vrste Demokratične Fronte, so ameriški imperijalisti in njihovi anglo-francoski pomagači začutili, da izgubljajo vpliv in perspektivo, katero so pričakovali v Italiji. Na isti način tudi vladajoči krogi v Ita-

Bodočnost Avstrije

Beograd, — (Tanjug) — "Borba" od 17. marca piše v zvezi s sejo namestnikov zunanjih ministrov v Londonu na kateri se razpravlja avstrijsko vprašanje, da je v teku razgovorov do sedaj jasno, da se zapadne države trudijo zavlačevati sporazum v namenu, in s tem preprečiti odhod okupacijskih čet iz Avstrije.

V teh načrtih se amerikanci naslanjajo na vodstvo "zgodovinskih" strank, to so "Populistična" (bivša Katoliška demokratična) in socialistične stranke, katere so se pokazale popolnoma pripravljene prevzeti vlogo agentov dolarskega imperijalizma v Avstriji. Hvala takemu stališču vodstva teh reakcionarnih strank, je ameriški velebiznes prevzel v deželi odločilni vpliv v gospodarstvu Avstrije.

S pomočjo avstrijskih vladajočih strank, so ameriške okupacijske oblasti v Avstriji preprečile čistko nacistov v državnem aparatu in v javnem življenju. Zahodni del Avstrije je postal pravi zlati raj za fašistične zločince, ki so pobegnili iz demokratičnih držav.

Utrditev demokracije v Čehoslovaki je močno razburila bratovščino "zgodovinskih" strank in je naglo ugotovila, da je prisotnost zapadnih sil, posebno pa ameriških

Svobodno tržaško ozemlje (zaznamovano s črtami)

Mladina hoče mir, varnost in boljši način življenja

MLADINA BO ZASTAVILA VSE SILE PROTI VSAKI IMPERIJALISTIČNI VOJNI

Toronto: — Okrog 150 delegatov delavske mladine se je zbralo na konvenciji v Torontu, katere se je začela zadnjo soboto in je trajala tri dni.

Ob otvoritvi konvencije je Gl. tajnik Zveze delavske mladine, Norman Penner dejal: — "Mi ustanovljamo na tej konvenciji tako mladinsko organizacijo, kakršno potrebuje naša dežela — organizacijo Socializma. Naša mladina je že šla skozi depresijo, vojno, negotovost in siromaštvo, kar vse je posledica korumpiranega kapitalističnega sistema. Mladina vedno bolj spoznava iz svojih lastnih izkušenj, da je kapitalizem ovira srečnejše bodočnosti mladega ljudstva.

V svojem govoru je Norman Penner očrtal program, ki je bil izdelan tako, da bo odgovarjal potrebam mladih Kanadijancev. Program podpira zahtevo 75c najnižje delavske plače, kar zahtevajo tudi strokovne unije. Dalje tudi počitniška središča, v katerih naj bi bilo dovoljno preskrbljeno z atletično opremo in kulturnimi naučnimi sredstvi, ustanovile naj bi se tehnične in druge šole za delavsko mladino.

Mr. Penner, je obljubil, da se bo nova organizacija borila proti vsakemu rekrutiranju mladine v vojaško službo. "Tri leta po končani vojni reakcionarno časopisje ščeva že na drugo vojno", je dejal. "Mladina ne vidi v uniformah nikakršne privlačnosti, takoj zatem ko je položilo življenje v borbi proti fašizmu. Mladina je začela spoznavati, da naša sedanja vlada vodi mladino v slepo ulico, v katastrofo, ki je podobna oni, katero je doživela nemška mladina. Novo vojno zagovarjajo streljanja željni militaristi in njihovi bogati podporniki, kateri brezupno poskušajo ohraniti njihov razpadajoči kapitalistični sistem, neglede kakšne posledice bi vojna prinesla ljudstvu Kanade.

Pri zaključku je Norman Penner dejal, da se kanadska mladina ne maha povrniti v "lačne tridesete", in tudi ne maha obetajoče atomske vojne. Mladina hoče mir, varnost in boljši način življenja. "Trg" — je dejal Penner se more doseči edino le v socializmu, kar bi pomenilo, da bi bilo bogastvo te velike dežele v rokah ljudstva, katero producira bogastvo. To bi pomenilo, da bi bila mladina gospodar svoje lastne usode. Socialistična Kanada je želja kanadske mladine.

Amerika preprečuje sporazum med Jugoslavijo in Italijo

JUGOSLAVIJA JE BILA VEDNO PRIPRAVLJENA ZA DEMOKRATIČNI SPORAZUM

Washington, 20. marca: — Jugoslovanski Ambasador v Washingtonu Sava N. Kosanović je danes podal naslednje izjavo:

"Že dneve in tedne traja živa kampanja v ameriškem tisku in radiu, tikačojih se imenovanih Jugoslovijci glede Trsta. Moja dežela se slika kot 'da ima sto-tisoč mož zbranih blizu Trsta pripravljenih, da podvzamejo napadalo akcijo, ne samo napram svobodnemu ozemlju, ampak da bodo vkorakali daleč v Italijo. Eno poročilo, ki se mu je dala senzacionalna široka publiciteta, je imelo celo vest, da Jugoslavija poseduje atomsko bombo in ogroža potopiti brodove iz Združenih držav s to bombo. Jaz vem za vir teh poročil. Toda ta poročila so ravnotako izmišljena kot pogostoma ponavljane govorice o Internacionalni Brigadi, češ, da je pripravljena, da bo udarila iz Jugoslavije in posegla v civilno vojno v Grčiji. Cilj je enak; — provokacija in ustvarjanje sumničanja ter neprijateljstva napram Jugoslaviji. Toda navzlic temu, četudi sem se dobro zavedal vsega tega, moram priznati, da sem bil globoko presenečen radi vsebine in oblike predloga Združenih držav, ki se tiče Trsta.

Bila je Jugoslavija, katere je osvobodila Trst od Nemcev 2. maja 1945. Pozneje, ko so se končno pričela mirovna pogajanja, je Jugoslavija storila kolikor je največ mogla za upostavo, ker je verovala, da bo resnično demokratična rešitev za Trst. Jugoslovanski vpogledi niso bili uspešni, toda je sprejela rešitev za kakršno se je dogajal sporazum.

Jaz želim naglasiti, da moja vlada, navzlic bridkim iskušnjam vojne, je vedno stremela podati prijateljsko roko ljudstvu Italije. Posebno v vprašanju Trsta, smo želeli najti rešitev, katere bi bila najlažje sprejemljiva za vladu in ljudstvo Italije. Zaradi teh razlogov je maršal Tito v novembru 1946 predlagal italijanski vladi da bi se Trst vrnil Italiji v zameno za splošno uravnavo meje med Italijo in Jugoslavijo. To je bilo zavrnjeno. Ker je obstojal vtis, da se je vlada Združenih držav izjasnila italijanski vladi, da ne odobrava take rešitve, sem šel jaz osebno do

Myron Taylor-ja; predsednik Trumanovega poslanika v Vatikanu; do ambasadorja Dunn-a; do senatorja Vandenbergja in Connolly-ja; in v družbi zunanjega ministra Simića do (ameriškega) državnega tajnika Byrnes-a. Njih vse sem prošil, da naj ne pritiskajo na italijansko vladu in preprečujejo direktno uravnavo, ker je tako močno potrebna v interesu svetovnega miru in med Jugoslavijo in Italijo. Mr. Byrnes je tedaj dejal Mr. Simiću in meni, da je direktna uravnavo med Jugoslavijo in Italijo nemogoča in da ameriški državni departement ne more pristati na izmenjavo sporazuma, ki je bil dosežen po Velikih štirih.

Kolikor se tiče oblike sedanjega predloga ameriškega državnega odelca, se vidi, da je Italija vključena v pogajanja, toda Jugoslavija, en Zaveznik, ni povabljeni, četudi Jugoslavija v smislu mirovne pogodbe, izvršuje skupno z Združenimi državami in Vel. Britanijo odgovornosti za vzdrževanje Svobodnega Ozemlja.

Jaz ne vem, če je namen tega izjaviti Jugoslavijo v korak kateri naj bi bil opravičilo za direktno akcijo po drugih narodih v tem položaju. Jaz ne vem zakaj tukaj, kakor v drugih stvareh, se vlada Združenih držav ne poslužuje aparata Združenih Narodov. Toda jaz vem, da bo ta akcija zagotovo ustvarila ozračje, vznemirjenosti in napetosti v katerem uspevajo predodski in v katerem je uporaba razsodnosti, mirnosti in pravice otežkovana.

Sava N. Kosanović, Ambasador Jugoslavije.

KULTURNI FESTIVAL ITALIJANSKE MANJŠINE V JUGOSLAVIJI

Rovinj, Istra: — V Rovinju se je od 18. do 20. marca vršil velik kulturni Festival italijanske narodne manjšine v Jugoslaviji. Tega festivala so se udeležile vse italijanske društvene in kulturne organizacije. Veličina in izvedba tega velikega Festivala je najboljši odgovor svetovni reakciji in še posebej reakciji v Italiji, katere neprestano brunda, da ni svobode v Jugoslaviji in o nekakšnem "pregnanju italijanske manjšine.

"EDINOST"

Published weekly at

206 Adelaide St. W., Toronto, Ontario,
by Edinost Publishing proprietor
in Slovenian LanguageRegistered in the Registry Office for the City of Toronto
on the 25th day of June, 1942, as No. 47989 C. P.

EDINOST

Izhaja vsako sredo v slovenskem jeziku. Naslov lista:
206 Adelaide St. W. Toronto, Ontario.Dopisi brez podpisa se ne vpištevajo. Rokopis nemar-
čenih člankov in dopisov se ne vrača.

Italijanske volitve in vprašanje Trsta

Dogodki zadnjih dni so potisnili v ospredje volilno kampanjo v Italiji. Radi te volilne kampanje so zapadne velesile, Združene države, Britanija in Francija grobo kršile komaj pred letom dni podpisano mirovno pogodbo med zavezniki in Italijo.

Sicer je bilo že ob sklepu te mirovne pogodbe rečeno, da ne odgovarja pravični razmejitev med Italijo in Jugoslavijo, a to ne v škodo Italiji ali italijanskemu ljudstvu pač pa v škodo in krivico zavezniški Jugoslaviji. Navzlic temu, je nova Jugoslavija podpis te pogodbe spoštovala do zadnje črke, tako kakršna je bila.

Razmejitve, kakor je bila izvedena po tej pogodbi je bila predlagana po Franciji in podpirana po Združenih državah, in Britaniji. Zaradi tega se človeku sedaj nehoti vsiljuje misel, čemu ravno tiste države, katere so pred dobrim letom z vso močjo vsiljevale tako razmejitve, danes kar čez noč razveljavljajo in krše svoje lastno delo. Nekje mora biti strašna potreba za tak korak. Ta potreba je v italijanskih volitvah in nikjer drugje. Italijanska reakcija mora nekaj obsiti na svoj drog, da lahko lovi glasove, ker je drugače popolnoma skrahirala pri italijanskem ljudstvu. Na pomoč ji je v takem položaju prišla reakcija iz inozemstva ter ji ponudila Trst, da si ga obesi na svojo zastavo, kot vabo za lovljenje glasov.

Obenem z ponudjenjem Trsta italijanski reakciji, se je začela na zapadu ostra gonja proti Jugoslaviji. Njo se dolži najbolj fantastičnih in nemogočih stvari. Dolži se jo, da je ona nameravala ponuditi Trst Italiji in da so jo zapadni državniki le prehiteli. Na drugo stran se jo pa dolži, da ima toliko in toliko tisoč mož vojaštva zbrana na meji in da namerava vsa ta ogromna sila udariti v Trst in ga okupirati. Dolže jo, da ima v nekaterih mestih in vaseh postavljene baze za obstreljevanje z V-2 in V-3 bombami na daljavo od 500 do 1500 km, katere da bodo kmalu začele obstreljevati italijanska mesta. Vse te obdolžitve so v kontradikciji z resnico, kajti kako si moremo drugače razlagati, da nameravajo Jugoslavi ugrabiti Trst in ga dati Italijanom, Toda njih to ne ovira, če so še tako velike laži in kontradikcije, glavno je da dosežejo svoj namen.

Namen tega je pa jasen vsakemu navadnemu človeku. Ta volilna obljuba naj bi obdržala italijansko reakcijo na vladi, na drugo stran pa razplamenila sovraštvo med Italijo in Jugoslavijo. Tako bi zapadna reakcija, ki vodi to volilno kampanjo v Italiji, ubila dva vrabca z enim kamnom, kakor pravi pregovor. No, upanje obstoja, da se ta namera zapadni reakciji ne bo posrečila. Italijansko ljudstvo, ki je šlo skozi katastrofo v katero ga je zapeljal Musolini, upamo da je dovolj zrelo, da ne bo več nasedalo taki propagandi in takim obljubam.

Jugoslavija je vedno želela prijateljske odnose s svojimi sosedi, katere je pri večini svojih sosedov tudi že upostavljala. Najboljših odnosov ni bilo mogoče upostaviti le v Grčiji, kjer je zapadna reakcija do vrata zapletena v grške zadeve, a je zato vendar želja Jugoslavije, da si ohrani najpristranejšo zvezo z grškim narodom. To je tudi resnica o Italiji.

Navzlic temu, da je upostavljena policijska država v Trstu zastupljala odnose med Italijo in Jugoslavijo so resnično demokratične sile v Italiji iskale zblizanja z Jugoslavijo. Razgovori med maršalom Titom in bivšim italijanskim ministrskim predsednikom Palmirom Togliattinom lansko leto so pokazali, da je mogoče najti prijateljsko rešitev za vprašanje Trsta, kakor hitro bo to zadeva vprašanje samo teh dveh sosednih držav, a ne zadeva zapadne reakcije, ki rešuje tržaško vprašanje tako, da prinaša koristi njej, a škodo tržaškemu ljudstvu.

Mirovna pogodba — kakor je dejal tudi maršal Tito — se ne more čez noč uničiti. Še manj se more uničiti brez podpisnikov, ki so pogodbo podpisali. Kakor je razvidno iz poročil, Jugoslavija ni poklicana na nova pogajanja, ki naj bi odločila usodo Trsta. Brez Jugoslavije, ali njenega podpisa pa usoda Trsta ne bo rešena.

Četudi bi reakcija zmagala pri volitvah 18. aprila v Italiji s pomočjo teh obljub, bi s tem ne bilo rešeno ničesar, ampak bi bil le začetek večjih nasprotosti in celo sovražnosti med Italijo in Jugoslavijo. Tržaško vprašanje more rešiti le dobra volja in trezen razum svobodnega italijanskega naroda, kateri naj bi skupaj z jugoslovan-skim narodom rešil na prijateljski način vsa vprašanja tako, kakor je le svobodno ljudstvo zmožno rešiti vsak nesporazum. Tak sporazum se je z lahkoto dosegel med Madžarsko in Jugoslavijo ter zopet med Bolgarijo in Jugoslavijo, ki se prej nikakor ni mogel doseči.

Zapadna reakcija bi se morala zavedati, da je kršenje mednarodnih pogodb zelo nevarna stvar, za kar sta najboljši primer Hitler in Musolini. Njima je bila vsaka mednarodna pogodba le kos papirja. Samolastno sta postopala, kakor se je njima hotelo. "Brez Lige narodov, ali z Ligo" — je dejal Musolini — "si bom vzel Etiopijo. Hitler je dejal enako za Čehoslovakijo. Danes to počenja zapadna reakcija na čelu s Trumanom, Bevinom in Biddaultom. Brez vednosti podpisnikov in Organizacije združenih narodov obljublja Trst, kot volilno obljubo, ki jo ne bodo mogli izpolniti. Italijansko ljudstvo bo gotovo toliko razsodno, da bo dalo primeren odgovor na tako obljubo, in nato uredilo vprašanje Trsta tako, kot zahtevajo interesi obeh sosednih narodov.

VISOKOŠOLSKI ŠTUDIJ RUDARSTVA V SLOVENIJI

Slovenska zemlja je bogata. Ne le do dobro rodi, temveč v njeni zemeljski skorji se nahaja vse polno rudnin. Petletni gospodarski načrt predvideva ogromno povečanje rudarske dejavnosti v vsej Jugoslaviji in tudi v Sloveniji. V zvezi s tem so potrebni novi kadri, predvsem rudarski inženirji. Dejstvo, da so slovenski rudniki pred vojno bili tehnično slabo urejeni, je povzročilo, da med slovensko mladino ni bilo pravega smisla za študij rudarstva.

Kajti pri svojem delu in pri svojih poslih v notranjost zemeljske skorje se ruder spušča v borbo s prirodo in z njenimi elementarnimi silami, ki se pojavljajo v obliki hribinskega pritiska, vode, ognja, strupenih in treskavih plinov. Vse te elementarne sile so v naših rudnikih še pred vojno rudarje močno ovirale. Danes pa jih ruder uspešno obvladuje s sredstvi, ki mu jih priroda sama stavlja na razpolago. Za uspešno uporabo teh sredstev je z ene strani potrebno temeljito poznavanje prirode in njenih zakonov, z druge strani pa poznavanje sredstev in metod sodobne tehnike in načinov njihove uporabe.

Do leta 1946 je zasledovala organizacija našega visokošolskega študija rudarstva cilj, da vzgoji rudarskega inženirja s splošnim znanjem rudarske tehnike, da bi bil usposobljen prevzeti že po kratkem času rudarske prakse tehnično vodstvo katerega si bodi obrata na rudarskih podjetjih. Rudarske visoke šole niso zasledovale nekega izrazitega usmerjanja v gotova področja rudarskega dejstva, oziroma neke specializacije, temveč je to bilo prepuščeno privatni iniciativi vsakega posameznika in prilikam, v katerih se je nahajal.

Leta 1946 pa se je pri nas z ozirom na mnogostranost rudarskega dejstva in na zahteve, ki jih stavlja plansko gospodarstvo, pokazala tendenca usmerjanja visokošolskega študija rudarstva v razne panoge, kakor so rudarska geologija, rudarsko strojništvo, oplemenitenje koristnih mineralov in v delo v premogovnikih, v metalnih rudnikih in na nafiti. Istočasno je študij rudarstva podaljšan od dotedanjih 8 na 9 semestrov. Učni načrt rudarstva na visokih šolah zasleduje cilj, da uvede študenta, ki je uspešno kon-

čal srednjo šolo, v osnovne in tehnične nauke, na katerih je rudarstvo osnovano in da mu posreduje tudi politično, gospodarsko in društveno znanje, ki je potrebno rudarskemu inženirju, da more uspešno vršiti poverjene mu naloge.

V prvih štirih semestrih se predavajo osnovni nauki, kakor so višja matematika, fizika, kemija, opisna geometrija, tehnična mehanika in strojni elementi. Posebno važnost posveča učni načrt na mineralogijo, petrografijo, stratigrafijo in paleontologijo, ki so osnova za nadaljnji študij rudarske geologije. Geodezija se predava kot priprava za jamomerstvo. V nadaljnjih štirih semestrih se predava geologija in nauk o rudih, strojništvo in elektrotehnika s posebnim ozirom na njihovo uporabo v rudarstvu in specialni rudarski predmeti, kakor jamomerstvo, geofizikalna merjenja, globinsko vrtnenje, tehnično rudarstvo, oplemenitenje koristnih mineralov in stroji za prevoz in izvoz v rudarstvu. V devetem semestru poslušajo študenti specialna poglavja iz rudarskega dela v premogovnikih, v metalnih rudnikih in na nafiti in plinu ter rudarsko ekonomijo in organizacijo. Nato polagajo študenti diplomski izpit.

V zvezi s predavanji se vršijo iz vseh predmetov, kjer je to mogoče, praktične vaje v risalnicah, v laboratorijih in na terenu. S predavanji so zvezane tudi česte ekskurzije v rudarska podjetja. V počitnicah je predpisana obvezna ferialna praksa na rudarskih podjetjih, kjer imajo bodoči rudarski inženirji priložnost, da se seznajajo pod vodstvom rudarskih strokovnjakov na podjetjih v skupnem tovariškem delu z izkušnimi rudarji z vsemi detajli rudarskega dela, z rudarskimi napravami in z obratovanjem na rudnikih.

V študijskem letu 1948—49 se bo preselil rudarsko-metalurški oddelek tehnične fakultete v Ljubljano v novo sodobno poslopje s prostirami predavalnicami, z odgovarjajočimi laboratoriji in ostalimi prostori. Rudarstvo je po petletnem planu odrejeno veliko polje dela, saj sta tudi elektrifikacija in industrializacija države najtesneje povezane z rudarstvom. Potrebni so mnogo kadrov rudarskih inženirjev, ki jih čaka izobilje zanimivega, najrazličnejšega strokovnega dela in veliki uspehi.

Kaj je pripomoglo, da je bilo v Jugoslaviji prvo plansko leto uspešno

Čeprav je bil petletni plan ljudstvu dobro obrazložen že pred začetkom prvega planskega leta 1947, so vendar nekateri organi ljudske oblasti v pričetku delali velike napake: neki so razumeli plan preveč po pisarniško, misleč da je z objavo plana izpolnjena že vsa naloga, drugi so prepuščili planiranje le nekaterim uslužbenecem, tretji so celo mislili, da je na plan vezana le industrija, inženirji in strokovnjaki in da plan za ostale gospodarske panoge ni posebno važen. V pričetku prvega planskega leta niso vsi takoj doumeli velikansko važnost plana za vse gospodarske panoge in za vse ostale možnosti družbenega dela. Toda na masovnih sestankih je bila kmalu vsem državljanom obrazložena važnost plana. Čeprav brez pravih izkušenj, je vendar uspelo organizirati evidenco in statistiko, ki sta nad vse potrebni ne le pri sestavljanju plana, temveč tudi pri njegovem izvaajanju. Pri planiranju je sodelovalo vse ljudstvo. Ljudske oblasti se niso samo omejile na planiranje ministrstev, okrajnih in mestnih odborov, temveč so k planiranju pritegnile tudi krajevne in vaške odbore, tako da se je to masovno planiranje med seboj izpolnjevalo in dopolnjevalo. Tako so se plani, ki so jih sestavile višje državne ustanove oblasti delovnega ljudstva in ki so usmerjale razvoj in postavili okvirne naloge, spopolnjevali s plani od spodaj, počenši z najnižjimi gospodarskimi in upravnimi enicami. Na ta način je bilo mogoče ustvariti in razvijati iniciativno delovnih množic, ki so neposredni izvrševalci plana. Na raznih sestankih ljudskih masovnih organizacij in gospodarskih podjetij so na širši diskusiji o postavljenem planu in delovni ljudje ter praktični delavci so vsak iz svoje stroke dali predloge in postavljali pripombe. Tako so delovne množice sodelovale pri sestavljanju plana, obenem pa so ga dobro spoznale. Na teh sestankih se je najlepše videlo, kaj je prava demokracija in kak-

šen vpliv imajo delovne množice na razvoj gospodarstva v demokratičnih državah novega tipa. Delavno ljudstvo si je samo ustvarilo plan, zato je razumljivo, da je zastavilo vse svoje sile za njegovo izvršitev.

Evidenca in kontrola nad izvajanjem plana sta bili masovni in splošni. Samo na ta način more evidenca pravočasno signalizirati in odkrivati nedostatke in napake, ovire in nepravilnosti, obenem pa odkrivati notranje rezerve in načine za izboljšanje vseh pogojev, ki so v zvezi z izvršenjem plana. Posledica tega je izboljšanje organizacije dela, pravilnejša razporeditev delovne sile, racionalnejše izkoriščanje materiala itd. Dobra evidenca istočasno poskrbi, da so vsi udarniške uspehi in vsi primeri novotarstev in racionalizacij popularizirani in prenešeni iz enega podjetja v vsa druga podjetja, iz ene panoge gospodarstva v drugo. Evidenca postane tako važno sredstvo za pridobivanje novih izkušenj.

Mnogo je bilo dela na izgradnji gospodarskega aparata in v zvezi s tem so bile potrebne razne reorganizacije. V vseh gospodarskih ministrstvih so se organizirali posebni planski sektorji. Okrajne in mestne planske komisije spravljajo v skladnost celotno planiranje na področju okraja ali mesta. Posebni pomen imajo planske komisije pri krajevnih ljudskih odborih. V sodelovanju s krajevnim ljudskim odborom izdelajo plan gospodarskega razvika dotičnega kraja in se brigajo, da k izvršitvi plana pritegnijo najširše ljudske množice. Dejstvo, da o planu diskutirajo na zborih volilcev, samo po sebi pripomore do največje mobilizacije delovnih množic, tako da so neposredno zainteresirane ne samo na postavitvi, temveč tudi na izvršitvi plana. Po vseh krajih se ustanovljajo podjetja lokalnega gospodarstva in komunalnega pomena. Ker so okrajni in krajevni ljudski odbori glede vodstva in upravljanja lokalnega gospodarstva vedno bolj samostojni, se pri njih vedno bolj

razvija iniciativa, kajti od napredka lokalnih ekonomskih baz je odvisen splošni napredek kraja. Razvoj lokalnih gospodarstev je najboljši način za združevanje neposrednih interesov prebivalstva s splošnim državnim gospodarskim načrtom.

K napredku naših vasi je že v prvem planskem letu največ pripomogel razvoj kmetijskega zadružništva. Ponekod so že v letu 1947 pripravili vse potrebno za gradnjo zadružnih domov, v večini vasi pa bodo zadružne domove pričeli graditi v letošnjem letu. To bo pripomoglo, da se bo državni plan še bolj približal vasi in naš delovni kmet bo še bolj občutil koristi, ki mu jih prinaša plansko gospodarstvo. Zaradi tega se bo še po-žrtvovalneje trudil, da bodo do-sežene vse naloge našega kmetij-stva in da bo v posledici izpolnjen naš plan.

Prav tako si postavljajo svoje plane tudi vse masovne organizacije, politične in sindikalne. Za moškimi prav nič ne zaostajajo naše žene in naša mladina. Vsi so ponosni, da je bilo prvo plansko leto uspešno in prizadevajo si izboljšati vse, kar se je v prvem letu pokazalo kot slabo. Izboljšati je treba statistiko in evidenco, ponekod administracijo. Vse to je zelo akutno, ker se po vseh krajih zelo hitro širi lokalno gospodarstvo in se razvija kmetijsko zadružništvo.

Jugoslovanski narodi so v prvem planskem letu pokazali vse svoje organizatorične sposobnosti, delovno ljudstvo Jugoslavije je vsemu svetu pokazalo, kaj more doseči že v kratkem času svobodni narod, čeprav je bil stoletja tlačan in zatiran. Na tem dokazu se morejo učiti narodi vsega sveta, da bi se življenska raven ljudstev hitro dvignila, če bi ljudstva odpravila kapitalistična stihijska gospodarstva in prešla k planskemu gospodarstvu. Dve grozni svetovni vojni bi pač morali svet izpametovati, da bi sprevideli, da vedno netočno vojne le interesi maloštevilnih kapitalistov.

Predspomladansko pismo iz Slovenije

Piše: JANEZ KAVČIČ

Ko sem vama pred enim mesecem pisal v sredini februarja, ni bilo zime še od nikoder. Topli dnevi s komaj hladnimi nočmi so se vrstili in se je zato popje na drevesih sumljivo nabrekli, vrbe in leske so pa cvetele kakor za velikonoč. Še dober teden takšnega vremena, pa bi v sredi februarja sprejemali zelenega sv. Jurija. Kmetje so se že kar odločili: "Letos ne bo sadja. Kako pa boš hudimana obvaroval sadno drevje v cvetju v marcu, da ti ga ne pomori slana. "Prav zadnji trenutke je pa pritisnil mrzli val iz Skandinavije in Rusije in najprej nasul snega, nato pa je pritisnil še mraz. Zastojta v prometu ni bilo in so snežni plugi hitro zorali poti, po mestih pa so mladi- ni in množične organizacije Osvo-bodilne fronte sproti odmetavale sneg, tako da se še tramvaj v Ljubljani ni mogel niti za trenutek ustaviti. Doživeli smo tokrat v Sloveniji, da smo imeli par dni najnižjo temperaturo v vsi Evropi. V ljubljanski kotlini in na štajerskem se sonce ni moglo prebiti skozi vlažno zračno površino nad zemljo in se je tako stopnjeval mraz iz dneva v dan, tako da je zadnje dni februarja pritisnilo zjutraj celo na — 21.

SMUČANJE NA ŽGANCE IN ELEKTRIČNI POGON

Škode pa ta novi mraz našemu kmetijstvu ni prinesel nobene, k večjemu koristi, ker je debel sneg pokril polja. Edino na Primorskem v vipavski dolini je slana osmoli-la cvetoča mandeljnova in češplji-na drevesa. Velike lise snega se hitro topijo in namakajo zemljo prav kakor pravi star pregovor: Marčev sneg — revežev groj. Slovenski smučarji, ki so se v preteklih tednih razlezli po vsi Sloveniji, so se zopet morali umakniti v gorenjske hribe, okoli Kranjske gore in Planice. Čitam v vaših ameriških listih, da je tudi v ZDA postalo smučanje moda in da imate v Sun Valley celo vrsto smučskih hotelov in žičnic (elevators), kjer se oni del vaših sočravljanov, ki imajo dosti časa in še več "bucks", smuča, sonci na zimskem soncu in zvečer lumpa v hotelskih barih. Pri nas v Sloveniji so pa bili prvi smučarji slovenski kmetje in svo-

jih plohih že takrat, ko Amerike še ni obiskal Kolomb na svoji karaveli. Zdaj so pa tudi najboljši in najbolj drzni smučarji mladi jese-niški in tržiški delavci. Komaj jim naznani tovarniška sirena, da so končali svoj "šift", že pihajo vkre-ber s svojimi dilcami na pobočja Golice iznad Jesenice in v zasnežene poseke iznad Tržica. In to od kon-ca oktobra pa do maja. Ob nedeljah pa drvijo po triglavskih planjavah ali pa skačejo na skakalnicah Pla-nice, od 25 metrov, pa na 40, nato na 65 in en teden v letu pa na o-gromni skakalnici 100 metrov. Šolska mladina ima vsako zimo po-sebne zimske počitnice 10 dni, da se na čistem zimskem zraku odpo-čijejo živce in utrdijo mišice v smu-škem športu. Letos bodo velike smučarske skakalne tekme na 100 metrski skakalnici 14. marca, na katerih bodo sodelovali poleg na-ših še Francozi, Švicarji, Čehi in drugi. Najtežji problem za one na-še smučarje, ki se udeležujejo v alpskem smuku, je bil ta, da je bil ves pogon, kakor so šaljivo rekli, na žgance. Ko se je spustil naš slo-venski zmučar na strmi progi smu-ka s hitrostjo 60 in še več kilomet-rov na uro po progi, se je moral zo-pet vzpenjati po uro, dve in še več, da bi zopet zdrevel v nižino. Če je v enem dnevu napravil štirikrat eno progo, je bilo že dosti. Ogrom-no energije je moral sleherni naš smučarski tekmovalci uporabiti samo za poti nazvgor do cilja. Ni čuda, da so se naši smučarji slabo odrezali na mednarodnih tekmah v Švici in na olimpijskih tekmah. V Švici in drugih državah vlečejo na smučskih terenih posebne žičnice smučarje na vrh hriba, kamor pri-dejo popolnoma spočiti v nekoliko minutah. Tako lahko trenirajo in-zenzki tekmovalci svoje proge, po 30, 40 krat na dan, ne da bi se pretegnili in izčrpali. Zato se je mladina tovarna na Jesenicah zbra-la in napravila čisto sama žičnico, ki jih vlačil na črni vrh, središče in vrh njihovih prog za smuk. Prej so smučali z mišicami svojih teles, da so priplovali na vrh, z žganci, ki so jim dajali moči, zdaj pa z električno silo, ki poganja njihovo žičnico. Bodočo zimo pa bodo dobi-li nove in nove žičnice na raznih smučarskih terenih Slovenije.

Novi sneg ni prinesel samo dosti zdravja naši delovni mladini po to-

varnah ali šolah, temveč je mnogo pomagal našim gozdnim upravam in gozdnim posestnikom, da so laže speljali s sammi les iz onih gozdnih predelov, kjer ni zadosti gozdnih poti.

LISICA JE ENA ZVITA ZVER...

Slovenski lovci so se pa oddah-nili, da gre zima k koncu, da divja-čina ne strada, da ne lomijo srne nog na poledelem snegu. Vojna je strašno razredčila vrste naše divjačine. Nemške in italijanske soldateske se je vlačilo nič koliko po naših krajih in streljali so kar s strojnimi ka na srnjake, ker jih niso mogli zadeti s strelji iz svojih karabink. V prvih letih partizan-stva je pa lovski plen rešil marsi-kateremu lačnemu in prezeblenu partizanu življenje. Ko so se pa leta 1943 oblikovale večje par-tizanske edinice in se je ustanovil SNOS (Slovenski narodno osvobo-dilni svet), so pa ljudske oblasti pazile tudi na to, da bi se divja-čina, ki je tudi splošno ljudska last, ne preveč ugonabljala. Po vojni je bilo pa potreba spremeniti ves do-seđanji lovski sistem, da ne bi lov sam o zabavo in korist pre-možejših ljudi, kmet in pa dela-vec, da bi samo gledala kako gospo-da lovi. Ustanovljene so bile za sleherni lovišče lovske družine, v katere so vstopili vsi lovci, oni ki so pred vojno plačevali bogate lov-ske zakupnine in oni, ki so skrivaj lovili s starimi pihalniki, divji lov-ci, ki so lovili divjačino in bili sa-mi divjačina, ki so jo lovili žandar-ji. Zdaj so pa v lovskih družinah vsi, ki čutijo veselje do lova in ni med njimi razlike v denarnici. Skupno se dogovorijo za odstrel plemenite divjačine, skupno uni-čijo roparice. V vojni so čudovito trožive vse vrste roparic, one špe-kulantske, izdajalske in kolabora-cionistične na dveh nogah in štiri-nožne manj nevarne, čeravno škod-ljive: Lisice, volkovi, vrane itd. Lisice je kar mrgolelo ob osvobo-ditvi in še zdaj jih je mnogo pre-več, čeravno so se lovci spravili na-nje s puškami in stropom. Ta lisi-čja zalega uničuje vse mlade zajčke, jerebičja in fazanova gnezda, tako da je te drobne divjačine le malo. Pač pa se že pozna, ker je bil dve leti prepovedan odstrel srnjadi. Spet srečavaš pogosto, zlasti v do-ljenjskih gozdovih, plahe srne in

rogovilaste srnjake. Nekaj jim si-ker nagajajo divji prašiči, ti smr-dljivi črnuhi, ki so se med vojno razširili po vsi Sloveniji in njih smrdu srnjad ne prenaša. Seveda se naši lovci ne vozijo kot vi, s "caro" stotine kilometrov daleč v razne ameriške države, kjer je do-sti divjačine, ampak delajo pogo-ne kar v domačem kraju, ker je vsa Slovenija ugodno lovišče.

Primorski lovci so spet privilek-li iz skrilavih stare puške in sku-šajo dvigniti stalež divjačine na ono stanje kot je bilo pred itali-jansko okupacijo. Italijanski ofi-cirji so streljali in lovili z zanjka-mi vse kar leze in gre. Zajec je bil za njih že velika zverina in so tol-kli po kosih, senicah, vrabcih, uničevali z dinamitom ribe v So-či, Idriji in Vipavi. V Ljubljani se italijanski vojaki v vojni niso mogli načuditi, da je ljubljanski park Tivoli prepoln ptictev, ki se ljudi nič ne boje in jim sedajo na roke. Kar drgetali so od razburje-nja pri pogledu na toliko "divja-čine".

ZADRUŽNI DOM — SRCE NAŠE VASI

V sedanjih predpomladanskih dnevih, ko je še prezgodaj za ora-nje in sejanje, vre čudovito življe-nje v slovenskih vaseh. Vas za vas jo lomi kamenje v kamnolomih, do-važa stavbeni les, kopicji ogromne kupe peska, pripravljajo apnenice in določa mesta za zadružne domove, ki bodo ponos sleherne slovenske vasi, ki bodo ognjišče kulturnega in zadružnega življenja naših vasi. V zadružnem domu bo dvorana za dramske prireditve za "movie", za zborovanja, skladišča za celo vrsto zadrug, ki preprežajo našo de-željo: za živinorejsko, čebelarstvo, sadjerejno, nabavno — prodajno, kmečko obdelovalno, mlekarstvo, in še marsikatero drugo zadrugo. V zadružnem domu bodo prostori za urade ljudske oblasti, za množične organizacije ite. Zadružni dom bo neutrudno sree, ki bo poganjalo k novemu napredku in višji civilizaci-ji sleherni slovensko vas. Na Primorskem, kjer je pomlad zne-raj bolj zgodna in se sneg redko drži, so z gradnjo zadružnih domov že precej napredovali. Letošnje po-letje pa ne pojde več slovenska mladina na gradnjo mladinskih pro-ge, temveč bo vrgla svojo silo na

zidanje zadružnih domov. Seveda se ne bo omejila zgolj na zidanje domov, temveč tudi pomagala pri graditvi prepotrebnih avto ceste Za-greb-Beograd in pri dovršitvi raz-nih cest v Sloveniji.

Kot se umika sneg z gradilišč in cest, tako jih preplavljajo množice poklicnih delavcev in prostovoljcev iz vrst udarništva, kmetij-skega stanu in vseh delazmožnih ljudi. Po zimi je bilo dosti branja pa študiranja v študijskih krožkih. Za poletje pa imamo spet ogromen program del, ki jih bomo napravi-li s prostovoljnimi deli. Vsako le-to naše petletke hočemo čedalje bolj zabrisati sledove zaostalosti, da ne bo več prašnih, razritih cest, ne več močvirij, ne več kraških go-ličav, ampak čim več, kar se da lepih domov in igrišč za naše otro-ke, čim več središč za proizvodnjo, čim več umneje obdelanih polj, čim več šol in znanstvenih institutov, čim manj praznovanja, čim več vse-lja, radosti in življenskega optimiz-ma. Globoko bomo zavihali letos ro-kave, da bomo v drugem letu naše-ga petletnega plan čim več ustvari-li.

Dahnil je šele prvi dih pomladi v našo deželo. Oh, kako je lepa že zdaj naša Slovenija, da se je kar nagledati ne moreš. V ozadju bleš-čijo naše gore še vse v slepeče — belem snegu. Travniki, polja in go-zdovi se menjajo v pisanih pasovih po grčih in malih ravnicah Go-renjske, Dolenjske in Štajerske. Na Primorskem — v naši mali Ka-liforniji — pa že pripeka sonce v rdečo zemljo vinogradov. Visoko na nebu se čuje zamolkol šum, preletavajočih jat ptic selilk. Sneg je razmočil zemljo, da je vsa meh-ka in udana, pripravljena, da spre-me vase pomladansko setev. Tisoči pridnih rok jo urejuje, da bo naša zemlja še lepša, da ne bo v njej umazanega temnega in neprijazne-ga kotička, da bo vsa kot čudovi-to stkan prt, na katerem ne bo ni-ti enega veza, ki bi odrival druge in se samopasno šopiril na škodo drugega. Hočemo ustvariti sklad-no naše preplese slovenske narav-ne lepote s skladnimi, socialno pra-vičnim sožitjem vseh slovenskih delovnih ljudi. Naša petletka je oz-nanilka pomladi za lepše življenje slovenskega ljudstva. Dober gospo-dar je naša ljudska oblast, vse je pripravljeno in razporejeno, da bo žetev bogata.

LJUBLJANA - PREDPOLDNE

Piše: JANEZ KAVČIČ IZ SLOVENIJE

(Nadaljevanje)

Na prostorni Masarykovi cesti pred postajo ni več vgnezen v svojem hotelu kočevski nemškutar Miklič, ampak stanujejo v njem častniki jugoslovanske armade, sami mladi fantje-partizanski borci, ljudje iz ljudstva, bivši delavci, kmetje, pastirji, ki so s svojim junaštvom jamstvo naše nove, mlade svobode.

ENA ZAVAROVALNICA NA MESTO DESETEH

V poslopju bivše klerikalne zavarovalne družbe ima svoj sedež Državni zavarovalni zavod. V izloženem oknu ležijo kot slab spomin nametane zarjavele tablice neštetih bivših domačih, še več pa inozemskih zavarovalnih družb: Feniksa, Riunione, Assicurazione, Slaviye in toliko drugih, od katerih je imel zavarovanec samo plačevanje, le redko pa izplačane premije.

Ko pogledaš iz vhoda v kolo-dvorsko poslopje v kolo-dvorsko ulico čepi tam še vedno gostilna "Starega tišlerja", od tu naprej pa že rastejo nove moderne stavbe. . . Na daleč s kolo-dvorske središče mesta, zato ne vstopim v tramvaj, temveč jo maham kar peš po lepi Miklošičevi ulici do hotela Union. Zraven palače bivše klerikalne Vzajemne zavarovalnice, gradi poštna direkcija moderno sedem-nadstropno palačo za poštne urade.

Pri vhodu v Miklošičevo ulico se ognem autobusu, ki hiti na svojo postajo zraven kolo-dvorskega poslopja. Od tukaj je izhodišče za številne avtobusne proge iz Ljubljane v razne kraje Slovenije. Okupacija je uničila vse naše avtobuse in ako je še kje ostal kakšen, so ga odpejali domobranci in Nemci pri umiku iz Slovenije. Uvoziti novih avtobusov nismo mogli od nikoder, pa smo jih sami zgradili že sto, kar tu blizu v šiški. Motorji zaplenjenih nemških "trukov" in naše doma napravljene karoserije.

Ljudje katere srečujem na ulici, so oblečeni dobro, brez velike razlike v obleki. Izginile so skoraj popolnoma dame v raskošnih oblekah najnovejše mode. Tudi v zunanji sliki ljubljanske ulice se je uveljavila demokracija — enotnost v oblačilu.

O SAMOSTANIH, CERKVAH IN PRETEKLOSTI

Skočim za trenutek v hotel "Union", da si zagotovim sobo, ker ljudje po vojni dosti potujejo in je zaenkrat še obšutno pomanjkanje hotelskih sob. Ko sem to skrb opravil, nadaljujem svoj sprehod po mestu. Nisem pobožnjak, toda ko vidim pri izhodu hotela vstopati skozi stranski vhod bližnje franciskanske cerkve tu pa tam kako ženo, vstopim v cerkev. Objame me običajna pol-mračna svetloba velike cerkve, v kateri sedijo po klopek slučajni obiskovalci cerkve, večinoma stare žene, tu pa tam kak starejši možakar. Prekoračim navzdol ladjo cerkve in se pojavim na glavnem vhodu iznad stopnišč, ki peljejo na Prešernov, bivši Marijin trg. Ščemijo me oči v dnevi svetlobi, ko gledam v ljubljanski grad, ki se strmo dviga onstran tromostovja iznad starega srednjeveškega rotovža. Celo levo stran zavzema zopet cerkev in sicer velika gmošta škentlavške cerkve — ljubljanske stolnice. Kar nehoti se mi pri tolikih cerkvah vsiljuje primerjava v pogledu cerkva in vere v predvojni in po-vojni Ljubljani.

Na mojem današnjem sprehodu po Ljubljani sem srečal pri izhodu iz postaje dva duhovnika in tu pri cerkvi dve nuni. Tudi na mojih drugih sprehodih po Ljubljani, srečam vsakikrat po nekoliko duhovnikov in redovnic, ne pa one množice klerikov in samostanskih oblačil kot pred vojno. Takrat je Ljubljana spominjala že na Alcazar, Cordobo ali neko drugo špansko mesto. Že na železniški postaji je bil redek vagon, iz katerega ni izstopil duhovnik. Ob četrtnih ko so imeli svoje sestanke, je pa že vsak drugi človek nosil kolar. V hotelu "Union" so kar mrgolele v kavarni, hotelu in restavraciji. Od semenišča do univerze so se vile dolge vrste blelih semeniščnikov. Takoj onstran tromostovja si prišel v ljubljanski Vatikan. Škofija, semenišče, na rotovžu klerikalni župan, pa katoliška knjigarica, pa jezuitorji pri sv. Jožefu, Marjanišče, Lichtenturn in ono ogromno plahutanje belih perutnic po bolnicah, klinikah, vse povsod po Ljubljani, pri uršulinkah, karmeličankah itd. V novem delu Ljubljane pa so bili gospodarski stebri klerikalnega gospodarstva: Zadruga zveza, Zadruga banka in razne hranilnice in posojilnice.

zavodi in cela mreža podjetij. Liberalna gospoda je razfrčala v prvih letih po prvi svetovni vojni v raznih privatnih kupčijah. Praprotnikov in žerjavov ter drugih vse svoje gospodarske pozicije in so ostali skoro edini gospodarji na finančnem polju — duhovniki. Ko se je leta 1935 usidral v beograjskih vladah Stojadinovića in Cvetkovića dr. Korošec s svojimi ministri, je pa klerikalna povelja zalila vse vire narodnih dohodkov. Ogromnim škofijam gozdovom v Gornjem gradu v gornji savinski dolini so se pridružili še ogromnejši gozdovi verskega zaklada na Pokljuki in Jelovici. Klerikalni kapital je lahko stopil s skromnega slovenskega kolovoza na gladke ceste povezave z mednarodnim kapitalom. Izvažati je začel slovenski les v Italijo in preko morja v Palestino in severno Afriko. Naenkrat je bil tu denar za ogromna moderna semenišča. Tik pred vojno je bilo sediščano velikansko Baragovo semenišče pri sv. Krištofu v Ljubljani in nič manjše semenišče v Mariboru. Izgradnja stadiona za organizirane čete klerikalne mladine ni bila več problem. Evaristični kongresi so se vrstili eden za drugim in velikanskih spomin-skih evarističnih križev je bil že cel gozd. Nobena vasica ni smela biti brez ogromnega križa.

Vse to bogatenje klerikalne stranke se je poznalo tudi v zunan-jem licu Ljubljane. Cela vrsta gostiln "Tam za vodo" je bilo shajališče veselih, rdečih, podeželskih župnikov. Kar veselje jih je bilo pogledati! Uradništvo na ljubljanskem županstvu in pri Natlačeno-vi banovini je vedno v večjem šte-vilu moralo hoditi na procesije Te-lova, v sprevede evarističnih kongresov itd. Vsi stremuši so bili na-enkrat navdahnjeni s pobožnostjo in zato hitro plezali po uradniški lestvici na višja mesta. Ljubljana in vsa Slovenija sta se s hitrimi koraki bližali idealu, ki ga je opisal dr. Tavčar v svoji utopijski povesti "4000". Slovenija je kora-kala na čelu klerikalnih držav Ev-rope, takoj za Španijo in sicer ne po svojem doživetem katoliškem čustvu in spoznanju, po pravem krščanskem duhu socialne pravičnosti, temveč po duhu dominacije v znamenju preživelih idej sred-njega veka, z ogromnimi, tretjino Slovenije pokrivajočimi cerkvenimi posestvi. Vsako drugo tretje leto je prišel v Slovenijo nov samo-stanski red, kamor so vstopale v samostanske vrste nove redovnice in redovniki. Zmerom ostrejši in bolj diktatorski je postopalo vod-stvo klerikalnih krogov proti kato-liškim delavcem in inteligentom, ki so se v vrstah krščanske social-ne stranke borili za socialno pravičnost in zboljšanje položaja de-lavskega razreda. Razpoka med klerikalno stranko in krščansko-socialnim krilom je postala prepada. V narodno-osvobodilni borbi so se borili na eni strani prepada ka-toliški delavci in inteligenti skupaj v vsem slovenskim ljudstvom, na drugi pa vodstvo klerikalne stranke s svojimi gozdovi, podjetji in interesi v bratovščini z okupa-torjem.

KOPRIVA NA GROBU

Narodna osvobodilna borba je pometa klerikalizem in vse nje-gove izrastke. In ker ni več kleri-kalnih cerkvenih gozdnih velepos-tesev, ker ni več duhovnega terora na uradništvom, ker klerikalni denarne zadruge ne stiskajo več iz slovenskih kmetov denarja za njihove finančne operacije, ker je cerkev ločena od države kot v vseh zapadnih državah, ker se ne več v-er armada samostanskih redov, ker vera ni več obležala slovenskega javnega političnega življenja, ampak stvar vsakega posameznika, ker ni verouk, kot v ZDA in dru-god obvezen, ampak prost šolski predmet, ker skratka ljudstvo s svojimi ljudskimi oblastmi ne do-voljuje borbenega političnega in gospodarskega življenja, svobod-no življenje cerkve, posvečeno sa-mo veri, nas dolže verskega pre-ganjanja, zatiranja vere. Na grobu klerikalne stranke ni spomenika, temveč rastejo, — kot je rekel med vojno na londonskem radiu Izidor Cankar — samo koprive. Te koprive bi hotele še kdaj pa kdaj koga opeti. Razumljivo, da so že koprive, da je tu pa tam še kak duhovnik, ki bi hotel biti gospo-dovalen na vasi, kot je bil pred vojno in se ne more vživeti v novo vlogo čistega služenja zgolj veri in ničemu drugemu.

MADE IN YUGOSLAVIA

Hodim tako po ti novi Ljubljani in sem mi ni potreba odkrivati na levo in desno. Tudi mi nihče ne vzame v zlo, če ne grem mimo številnih ljubljanskih cerkva gologlav, s klobukom v roki.

(Konec prihodnjic)

Ljudstvo Jugoslavije prepričano v boljšo bodočnost

"NARAVNO JE, DA JE TEŽJE ZA ONE, KI SO VZGOJENI V DUHU IZKORIŠČANJA"

Radoviči, Slovenija: — "Tovariši v uradništvu lista "Edinost": Predolgo sem odlašal z svojo ob-ljubo, da vam bom kaj pisal iz na-še nove domovine.

Še 22. junija leta 1947. sem pri-ljal na svoj dom v Radoviče. Po dolgih letih sem stisnil desno svojo dragi hčerki, ki me je prič-a-kovala na postaji Metlika in me nato spremljala domov, kjer me je čakala boleha soproga.

Ko sem stopil na jugoslovansko zemljo sem takoj začutil nje mate-rinski objem in duh upanja v boljšo bodočnost. Vse od 17. junija da-lje, ko sem govoril s prvimi Jugo-slovanom na domači zemlji sem slišal besedo: "Sedaj še ni, ali bo kmalu prišel čas, ko bomo imeli mi tukaj svojo Ameriko, samo pri-dno bomo morali delati prej ko si jo zgradimo."

In resnica je, da vsak dober Ju-goslovan, v novem duhu današnje Jugoslavije ima dobro vero v boljšo bodočnost. Naravno je, da je malo težje za one, kateri so se vzgojili v duhu izkoriščevanja. Naša domovina raste dan za dnem v lepšo in zaeljeno od vojne poru-šeno in uničeno — pokrajino. Ras-

tejo nove tvornice, železnice in stanovanjske zgradbe. In še vse boljše bi šlo, ko bi imeli na razpo-lago potrebnega materiala, kate-rega še nimamo v obilici, kakor tam, kjer si je svetovni kapital kopi-lil dobičke iz krvi in razdejanja tukajšnjih po fašizmu napadenih držav.

V naši domovini je divjala voj-na. Tukaj se niso kopičili materi-jalni dobički. Vse je krvavelo in vse se je podiralo neglede če je bi-lo to potrebno vsled vojne taktike ali ne. Ali je potem kakšno čudo, da ni tako kakor tam kjer se ni slišalo grmenje topov, bomb, in ro-potanje strojin. Zaradi tega naj bi bila vsa svetovna reakcija vsaj to-liko dostojna, da bi nas pustila s svojo napadalno politiko v miru, da ne bi lajala, da smo lačni in v nekakšni paniki.

Jaz, ki sem prišel iz dežele do-larjev, ne vidim nikake panike in nikakšne lakote, ampak vidim več-ino naroda, da z zaupanjem gradi in dela za boljšo bodočnost sebi in svojim potomcem. Tukaj se ne go-vori mnogo o vojni, ampak o delu, o novih tovarnah, novih cestah. Tukaj se ne govori, da bomo pri-

šli delat red v Ameriko, kajti če hoče ameriško ljudstvo držati na svojih plečih izkoriščevalce le naj jih drži, dokler jih je mila volja. Ameriško ljudstvo si naj uredi svoje zadeve po svoji mili volji in ravno tako pravico ima naše jugo-slovansko ljudstvo, da si uredi svoje zadeve po svoji volji. Resni-ca je pa tudi ta, da tukaj ljudska volja pride do svoje veljave, ker vlada ljudska oblast, kar se nika-kor ne more reči za Kanado ko smo se po "buših" težko borili za cent izboljšanja plače, za delavske po-čitnice, kakor jih imajo delavci tu-kaj pa še misli nismo smeli. Ne mislim, da se je zdaj kaj spre-me-nilo odkar smo povratniki odšli iz Kanade. Toliko samo za razliko in lajanje reakcije, kaj in kako je v Jugoslaviji.

Na koncu naj omenim še nekaj kar je skoraj preveč smešno, ali ker je morda le tako toliko nespame-ten, da verjame take bajke naj omenim, da me je neki delavski list iz ZDA vprašal če je resnica, da nas je polovica pobitih, kar nas je prišlo iz tujine domov? Odloč-no povem, da mi ni znan nikakšen takšen uboj in tudi jaz sem še živ, kar se sami lahko prepričate, ko vidite ta list, te vrstice, katere vam pišem. Povem tudi, da se ne bojim, da bi mi hotel kdo storiti kakšno krivico. Klavci so pobe-gnili v Ameriko in druge zapadne dr-žave. Nanje pazite, da vas oni ne bodo pobijali. Če bi bila kdaj ne-varnost, da nas kdo pobija, bi priš-la od strani teh klavcev to je od reakcionarne atomske agenture, ki se joka za priljubljenim Balkanom.

S tem zaključujem mojih par vrstic. Uredništvo lista Edinosti in ostali prijatelji širom Kanade sprejemite moj in ostalih povratni-kov bratski pozdrav in ostajem Vaš somišljenik: Franc Nemanič Vas Radoviči št. 18 P. Metlika, Slovenija.

Doprinali smo svoj delež tudi na domači fronti za zmago demokracije. Kaj hočete še od nas? Danes se prodaja moj rojstni kraj fašizmu, ta dom našo Primorsko z Trstom iz katerega sem bežala pred fašizmom. Moji bratje in se-stre so osvobodili Trst z tisoče žrtvami od reakcije, ravno tiste re-akcije, ki danes vpije: "Trst je italijanski!" "Trst Italiji!"

Ne, ni italijanski! Slovanska je tista zemlja in z slovansko krvjo napojena. Tam so rasle Lonjerske oljke, tam so živeli naši dedi in pradedi. Kdor trdi, da je Trst ita-lijanski — laže! Zgodovinsko knji-go naj vzame v roke in prečita, pa bo takoj na jasnem, kdo živi na tisti zemlji in če je tista zemlja italijanska. Če so se tam priklati-li Italijani, nas pa poglajni v svet še ne pomeni, da je potem ta zem-lja italijanska. Če bi bilo temu ta-ko, je potem tudi New York ita-lijanski, ker je v New Yorku več Italijanov kot v Trstu. To prisiže-m jaz, torej dajte jim New York, če hočete nasiti lačno fašistično re-akcijo, ne pa Trst, ker jim ne pri-pada, kakor tudi ne Gorica.

Radodarna je ta reakcija s tujo lastnino, ne pa z svojo. Zopet vpi-je, da je treba mobilizirati mlade-niće. Čemu?! Saj nam ne preti ni-kašna nevarnost. Ljudstvo vsega sveta je sito vojne. Morda si misli, da bo šel moj sin ubijati še ostale sestre, brate in sorodnike? Ne, ni-kdar! Sopoga sem dala v vojno 4 leta, sina pet let. To bo zadosti. Sedaj bodete morali umoriti mene prej, ko bodo šli ti čez ocean. Tu bomo branili svoj dom, do zadnjega diha, ne pa tuje fašistične grofe in reakcionarne vojne hujskače.

Vsak naj čuva svoj dom. Toraj žene, matere in neveste, napnimo vse sile, ter delajmo za mir in pri-jateljstvo na svetu. Konec preliva-nja krvi po celem svetu! To naj bo naša dolžnost in naše geslo. Ze-nam sveta pa ključem; — organi-zi-rajte se za mir prav vse ne glede na polt ali vero.

Mary Konestabo

WINDSOR, ONT.

Zveze; Kanadskih Slovencev, Hr-vatov in Srbov, bodo imele svojo skupno sejo na kateri se bo raz-pravljalo in morda tudi izvedlo združenje naših zvez v eno jugo-slovansko organizacijo.

Seja se bo vršila v nedeljo 4. a-prila ob 7. uri zvečer v Ruski dvo-rani, 1220 Drouillard Rd.

Vljudno se vabi članstvo vseh treh zvez, da za gotovo prisostvu-li pod našo zvezdasto zastavo v

Kdo je dosedaj doprinesel za premikajočo bolnico v Vancouver-ju

Vancouver, B.C. — Dne 29. fe-bruarja se je tukaj začela kampanja za bolnico. Za ta dan je bil pri-rejen koncert po lokalnem SKJS v Hrvatskem Prosvetnom Domu, kjer se je zbralo na račun te kampanje več kot \$2.000,00.

Mi smo že naprej povedali, da bo naša kampanja uspešna, kakor so uspele vse druge do sedaj, četudi smo vzeli precej veliko kvoto. Da je bil ta koncert tako obiskan, ka-kor je pri nas navada, bi bili že ta večer izpolnili kvoto.

Ko je predsednik koncerta, tov. Dražič, poklical tovariša Kopajti-ča, da proglasi program našega dela za prihodnjih pet mesecev, je Kopajtič dejal: — "Naše najvaž-nejše podvzette za prihodnjih pet mesecev je zbrati čim več denarja, da bi mogli kupiti prevozno am-bulanco, in jo poslati v Jugoslavi-jo kot dar otrokom padlih bojevni-kov.

Mnogo našega naroda, kateri ni bil na koncertu, ko se je denar na-biral, je pri volji dati svoj delež za to plemenito svrhu in smo zato izbrali odbor, kateri ima za dol-žnost obiskati vsakega Jugoslava-na, moške in ženske, v Vancouver-ju in okolici.

Poleg direktnih prilog, je odbor kampanje sklenil napraviti za \$1.500,00 tiketov s čemer bomo mnogo pomagali uspehu kampanje. Naš plan je tudi pridirati vsak mesec po eno zabavo, od katerih čisti dobiček bo šel tudi na račun omenjene kampanje. Spodaj prina-šamo imena prispevalcev za am-bulanco, a imena onih kateri bodo prispevali naknadno za to pleme-nito stvar bomo priobčili kasneje.

Imena prispevalcev so sledeča: Po \$170,00: Picadeli Hotel lastni-ki: J. Sombol, D. Vukanović in S. Car;

Po \$165,00: Nikola Kopajtič; Po \$160,00: Franc Cvitanović; Po \$156,00: Ivan Popović; Po \$100,00: Hrvatski Prosvetni Dom; Po \$50,00. Zveza Kanadskih Slo-

vencev, Srpski Prosvetni Dom. Marko Čorak, Savoy Hotel in Vlado Car;

Po \$25,00: Domenik Lizul, Au-gust Kružič, Mitar Lumović, Tomo Stanič in Mladinski klub;

Po \$20,00: Mile Pešut, Nikola Podkonjak, Petar Nikšić, Uroš Ba-šić, Mate Pečanič, Andro Vičič, Ju-re Vukič, Martin in Lujza Zupan in Božo Skobalj;

Po \$15,00: Frane Fudurić, Ivan Radošević in John Stark;

Po \$10,00: Jakov Vojković, Jo-sip Matanič, Petar Vitezić, Ivan Dorenčič, Mate Aleksič, Mile Rkjačić, John Strčić, John Lenić, Jure Šarič, Rade Radaković, Emil Butorac, John Zitko, Mile Vranes, Frane Požarič, Mile Tomljanović, Joe Ožanič, Ivan Gršković, Anton Starčević (Bum), Stipe Tomljeno-vič, Josko Orešković, Ante Buble, Martin Orešković, Miško S. Koso-vič, Ilija Vukobrat, Stipa Rupčić, družina Petar Čorak, John Kraše-vac, Anton Radošević, Nikola Ma-hulja, Ivan Starčević, Stipe Koso-vič (Prša), Marko Tomljanović, Božo Krznarič, Nikola Pleše, Toni Milošević, Zdravko Vranič, Vinko Rogič, družina Zokol, Louis Pust, Mile Jurišić, Toni Nikšić, Pajo Si-gurnjak, Mile Rajković, Vinko Vu-ković, Martin Krpan, Toni A. Ra-došević, Vilko Jurak, Anton Zupa-nov, Tomo I. Borojevič, Šime Mra-čič, Tomo J. Borojevič, Nikola Vr-dič, Mile Mataja, Aleksander Sr-dič, Martin Frković (Markus), Ma-rijan Tomasov, Andre in Marija Katnić, Andre Murgić, Nedjo Ša-raič in Boro Vuković;

Po \$5,00: Toni Gršković, Joe Dražič, Filip Strčević, Petar Mil-ković, Mate Ždunič, Božo Šaban, Mile Osmanović, Prijatelj, Tomo Sjekloča, prijatelj Rus, Marija D. Babič, prijatelj Rus, in Petar Do-brila.

Ravno sto prispevalcev je sku-paj prispevalo \$2.016,00. Za odbor kampanje Ivan Radošević.

Zavedajo se kdo je njim sovrag

TO KAŽE NARAŠČANJE ČLANSTVA PRI SANS-u

Detroit, Mich: — Z zadovol-ilstvom moram poročat o izidu in us-pehu naše zadnje SANS-ove prired-be katera se je vršila na 6 tega Marca. Priredba je bila vse stransko uspešna in finančno podprta, kjer je ljudska volja je vse mogo-če in uspeh je zagotovljen. Napri-mer bom povedal tole, da večina vseh dobrin ki smo jih imeli na razpolago na tej zabavi so nam bi-le darovane po članih in članicah, in drugih prispevalcih kot sledi-jo:

Mr. in Mrs. J. Kotar darovala 6 steklenic železne vode ali bi re-kel vodke, Mr. in Mrs. Kapel da-la en sodček pive, S.D.D. dal dvo-rano prosto in en sodček pive, br. F. Remšek dal eno steklenico žga-nja, Mr. in Mrs. Filip Štaver eno steklenico žganja, Mrs. Mary Sury (prej Rupar) poslala \$10,00 ker se ni mogla vdeležiti zabave, Mr. in Mrs. J. Kralj podarila dva štrudla, Mr. in Mrs. Frank Kumer darovala \$5,00, ker se nista mogla vdeležiti zabave, Math Pik in Tony Cvek sta pa doprinesla še največ ker sta zabavala vse vdeležence z njihovo godbo pozno v jutro. Tudi to je velik dar, posebno še ki smo imeli "pušter tanc" ki nam je tudi prinesel \$15,50 v blagajno. Tudi tovariši J. Barič je vršil svoje moj-stersko delo s tem, da je, pa vse žejne lepo napajal za baro kar ce-lo noč. Kakor vidite, smo res ime-li veselo zabavo in lep finančni do-prinos in veliko moralo. Predsed-nica Gospodinjstva Kluba je pa gledala, da je vsak veseljak dal svoj prispevek v društveno blagaj-no, torej hvala tudi Mrs. Potočnik za njeno truda polno delo.

Torej tukaj je dokaz, da gremo z duhom časa naprej, in da bomo združeno odbijali vsaki napad na Slovenski ameriški napredek. Ljud-stvo ima glavno moč in besedo. Mi Slovenci v Detroitu se tudi zave-damo kdo je naš sovrag pa naj bo to slovenske krvi ali ameriške, tu-jec ali domač; mi hočemo odbrati ono kar smo pripravili k življenju, to so naši listi katere hoče sloven-ska in ameriška reakcija zatreti. Povem "Ameriški Domovini" na St. Claruju v Clevelandu, da se na-predne sile jačajo. Letos imamo več članov v naši postojanki kot smo jih imeli lansko leto, tudi na-gli se seje so bolj obiskane kot kedaj prej. Letos imamo častne in pod-porne člane z večjimi prispevki katerih nismo prej imeli.

Dalje imamo v teku vaje za Dra-

mo katera bo podana na oder na 18. aprila v Slovenskem Delavskem Domu na Livernois.

Ime drame je (Svet brez So-vraštva". Spisala jo je Mira Puco-va in prikazuje, kaj se je godilo za časa nemške okupacije v Ljubljan-skih zaporih. V Drami je oseni-ženskih in trije moški, podana bo v treh dejanjih. Torej da ne poza-bite tega dneva, 18. aprila ob tret-ji uri popoldne.

Moram tudi omeniti, da na ta dan bi moral biti vsak zaveden Slovenec v S.D. Domu in videti to dramo, neglede ako je to star ali mlad tu rojen; čas je da si mladi-na tudi dela bodočnost v napred-nem duhu in podpira progres ma-llega človeka, časa je prišel da si gradite vašo bodočnost še z stari-mi močmi". Amerika je vaša, in v vaših rokah bo ako se boste briga-li zato. Se vam priporočamo da nas obiščete na ta dan 18. aprila,

Še en dokaz o resničnem stanju v Jugoslaviji

Port Arthur: — Cenjeno ured-ništvo Edinosti: — Prosim, da mi dovolite nekoliko prostora v listu, ker imam željo priobčiti eno pi-smo, katerega je sprejel moj oče od svojega starega prijatelja iz starega kraja. Ta njegov prijatelj je bil več kot tri leta partizan in se je boril proti sovražniku za svo-jo zadnjo nit življenja. On je do-ma iz vasi Pungrt in ker je ta vas vsa porušena in požgana se on sedaj nahaja ter živi s soslednji va-si po imenu Trava. Iz te okolice vem da je dosti Slovencev v Ame-riki in Kanadi, ki bodo z zanimaj-njem čitali to zanimivo pismo, ker je znano, kaj vse se govori in sli-ši, kako in kaj je tam, posebno pa se širijo nepošteno in lažnjive iz-mišljotine onih, ki jim debele sol-ze kapljejo za "mučeniškim" Mač-kom, Rupnikom, Pavelcem, Stepin-cem in še mnogo takimi, za katere bi vzele preveč prostora v listu, če bi hotel našeti njihova krvava imena. Zaradi tega si lahko vsak sam sebe vpraša in tudi odgovori, ko bo prečital to pismo katero se glasi:

Trava, 18. februarja 1948.

Dragi prijatelj Franc: — Po dolgem času se ti javim z par vrsticami z katerimi te najlepše po-zdravljam. Vem da si radoveden,

Naša organizacija deluje v do-brobit vseh amerikancev, naši do-hotki so vedno namenjeni v dobre namene. Na zadnji seji smo odgla-sovali \$100,00 za svobodo tiska, \$100,00 za Ameriški Slovenski Congres in \$100,00 za SANS. Ze-leti je, da bi še nadalje delovali uspešno v skupnem delu. K koncu se pa zahvaljujem vsem sotrudi-nikom za njihovo požrtvovalnost na imenovani prireditvi.

Pozabil sem tudi omeniti, da se bo prihodnja priredba in drama vršila pod okriljem obeh postojank št. 1. in št. 108. SANS.

Prihodnja seja postojanke št. 108, se bo vršila 4. aprila v na-vadnih prostorih. Člani ste vablje-ni, da se vdeležite v polnem števi-lu in da pripeljete tudi vaše pri-jatelje s seboj; imamo še dosti pro-stora za nove člane.

Frank Modic; tajnik št. 108, SANS.

kako in kaj živim in verjemi mi, da to je težko razumeti, ali če po-misliš v kakšnem stanju je bila naša država po vojni, naše vasi, ceste in sploh kamor si pogledal, vse je bilo opustošeno.

Več dragi prijatelj, treba je bi-lo dobro začeti, da smo spet spravi-li v pravi trt našo državo. Jaz imam tukaj svojo službo pri goz-dni upravi in zraven še drugega de-la čez glavo. Pri nas je zdaj, da se moramo učiti in delati vse. Tisti ki so bili sposobni v vsem delu, so se nam izneverili in stopili v služ-bo naših sovražnikov med vojno. Ko je bila vojna končana so morali čez mejo. Tisti, ki so pa doma os-tali imo zaupamo, da bi zopet ne začeli po svoje izkoriščati narod, kakor so ga prej. Zato hočemo mi imeti pošten in zdrav kader, da bo vodil našo državo.

Vem, da si radoveden, kako je zdaj pri nas, pa ti odkrito pišem, da je za poštenega in delovnega človeka dosti dela in jela. Res je, da nekaterih stvari še nimamo na razpolago, imeli pa jih bomo kmalu. Ko izpolnimo naš petletni plan, nam ne bo manjkalo ničesar in kdor bo preživel mu nebo treba več v tujino, da si bo služil kruh, ker ga bo dosti doma.

(Dalje na strani 4)

Reakciji pride vse prav za obrekovanje delavskega gibanja

NE BI RAZLOČIL DR. JOSEPH KOTRLY OD ADAMA

Na spletke dr. Joseph Kotleja in reakcije, kako je bila Čehoslovaška organizacija v Kanadi povezana z Delavsko Progressivno Partijo, kar sedaj reakcionarno časopisje uporablja za napad na Tim Buck-a in Delavsko progressivno partijo je Tim Buck izjavil za tisk naslednje:

"Jaz nebi spoznal dr. Joseph Kotleja od Adama. Jaz se nisem nikoli sestal z njim, nikoli govoril z njim, ali pa izmenjal dopisovanje z njim. Najbolj gotovo, da nisem nikoli, nikomur izročil priporočilno pismo zanj."

Dr. Kotleja-eva storija kot je bila poročana po British United Press se nanaša popolnoma na njegovo poslovanje z Čehoslovaki v Kanadi ali z Kanadskimi državljani čehoslovaške narodnosti. Kakršne koli so bile njegove razmere s temi ljudmi v njegovem položaju kot generalni konzul Čehoslovakije; meni o tem ni mogoče reči — toda jaz hočem gotovo naglasiti dejstvo, da Delavska Progressivna Partija ni nikoli, v nobenem času predložila Dr. Kotleju nikakoli priporočilo, zahtevo ali predlog.

Doktor trdi, da so neki ljudje,

kateri so vprašali za potni list, dali moje ime, kot priporočilo. Naravno, jaz ne morem preprečiti ljudem rabiti moje ime brez mojega dovoljenja, toda jaz povdarjam, da ni dr. Kotlej prejel nikoli nikakršnega priporočila ali priporočil od mene, bodisi za osebno ali osebe.

Dr. Kotlej pravi, da je bil Mr. Ciprian Slimak njegov "nadzornik", toda čitatelj bi gotovo hotel vprašati doktorja: "Čemu si ti čakal, kakor sam praviš, da je Mr. Slimak odšel iz Kanade in se vrnil domov v Čehoslovaško? Kaj je bilo vzrok, da si molčal dokler je Slimak odšel?" Očividno čuti doktor, da bo njegovo obrekovalno ručje strašilo boljše uspevalo če bo njegova žrtev tisoče milj stran.

Zelo je žalostno, da tisk daje tako pomembnost izmišljotinam kakršne so spletne po dr. Kotleju, ker njih edini namen je obrekovalno namigavanje glede Delavske Progressivne Partije, metati blato na delavsko gibanje in poslabšati odnose med Kanado in Republiko Čehoslovakijo. — je dejal Tim Buck, voditelj Delavske Progressivne Partije.

NE MOREJO VIDETI, NE NAPREJ NE NAZAJ

STRAH SE JIH JE POLASTIL OB NJIHOVEM GRMENJU

Capetown, Južna Afrika. — (BUP) — Južno-afriški premier Jan C. Smuts je 19. marca nasvetoval, da bi se velike sile porazgovorile ena z drugo — iz oči v oči — in poskusile razčistiti nespornost razumljenje.

"Mi se nečemo spotakniti v temi proti novi svetovni vojni", je dejal Smuts v južno-afriškem senatu. — "Mi živimo pod temnim gostim oblakom in ne moremo videti — ne naprej ne nazaj."

Smuts je dalje dejal: — "da nikdo od nas ne ve za Rusko stališče." (To bi lahko vedeli, saj je bilo ponovno in ponovno poudarjano, da si Sovjetska zveza želi sodelovanja in miru z vsemi državami na svetu. V nobeni državi ne drži vojaštvo, kot ga drže zapadne države v Grčiji, Kitajski, Italiji, Iranu, Franciji itd.)

Nato je dodal: — "da je Rusija ravno tako v temi glede zapadnih držav." (Mogoče, da je to tako, če bodo zapadni vojni hujskači presenetili svet z izjavo: "da je bilo vojni hujskanje, ubijanje grškega demokratičnega naroda, ubijanje indonezijskega naroda, zatiranje delavskih uni, zatiranje največjih strank v Franciji in Italiji, izdelovanje atomskih bomb in vsestransko vojni hujskanje proti Sovjetski

zvezi in novim demokratičnim državam v vzhodni Evropi, oživiljevanje fašističnih ostankov, ščitenje vojnih zločincev, sklepanje paktov z fašistom Frankom in še mnogo podobnih stvari — da so bile to le težke sanje in mora, ki tlači človeštvo že vse od konca nazi-fašistične vojne. Takšno izjavo je treba, šele potem se bo lahko govorilo, da je Sovjetska zveza, ali pa ostali demokratični in miroljubni ljudje v temi radi vojni hujskaških namer zapadne reakcije. Ne bi pa bila dovolj izjava, morali bi se tudi ravnati ter dokazati, da so zagovorniki ljudske demokracije ne samo na jeziku pač pa tudi v srcu. Vse dokler pa ni dokazov in dela za mir ne more biti govora o neki nejasnosti glede namenov vojnih hujskačev. Nadaljevanje vojnega hujskanja bo pa le še bolj podkrepilo v ljudskih množicah zapadnih držav dejstvo, da si vojni čel bi peščica kapitalističnih izkoriščevalcev, ker jim ta krvavi posel na eno stran prinaša ogromne dobičke, na drugo stran bi si pa zagotovili ogromno nagrabljeno premoženje, ljudske množice pa za držali v večnem robstvu in siromaštvu. Ker so te stvari jasne tudi veliki večini demokratičnega in miroljubnega ljudstva v zapadnih državah, so vojni hujskači in izkoriščevalci ljudskih množic v skrbeh, da bi jim znalo to izkoriščano ljudstvo odpovedati ter da bi se pripetilo kot pravi pregovor: "Konja lahko privedeš k vodi, toda ga ne moreš prisiliti, da bi pil". Vojni hujskači morejo zapletiti svet v novo klanje, druga stvar pa je, kar je glavno, kako se bo za njih končalo. Ob pomisli na konec se jih polasta strah ob njihovem lastnem grmenju in so začeli ugovarjati, da ne vidijo ne naprej ne nazaj.)

Smuts je dejal, da se bodo mogoče Sovjeti morali braniti pred zapadom, obratno se bodo zapadne države morale boriti proti komunizmu. "Če se mora dati Rusiji zagotovilo varnosti, dajmo jim ga. — pravi on — in ako se pa od Rusije rabi takšno zagotovilo, naj da ona tako jamstvo." je dejal Smuts, kot da bi ne zagotavljala Sovjetska zveza, da je za mirno sodelovanje in mir med vsemi državami neglede ako so to kapitalistične države ali socialistične. Te večkratne Sovjetske izjave pa niso samo na papirju ampak se ona tudi ravna v tem duhu.

Nikjer na svetu Sovjetska zveza ne paradiira z svojim vojnimi brodovjem, ter kaže zobe, kot to delajo Združene države v Sredozemskem morju, ki je daleč od Amerike. Sovjetsko časopisje in časopisje vzhodno-evropskih držav ne piše o vojni kot zapadno časopisje ampak o delu, o obnovi porušeni krajev, o izgradnji novih tovarov, o izboljšanju življenja ljudskih množic, ki so neizmerno trpele v zadnji vojni. Namere Sovjetske zveze so dovolj jasne o tem ni nikakega dvoma. Razgovorov je pa v resnici potrebno, in naj zapadni državniki uravnavajo svojo smer tako, da ne bo v nasprotju z interesi njihovega lastnega ljudstva, ker samo na ta način se bo dosegel sporazum med narodi in trajni mir.

Frank Hudolin Jr.

Demokratične sile močnejše kot reakcionarno-imperijalistične

(Iz prve strani)

kateri nameravajo spremeniti njihovo deželo v kolonijo.

Grško ljudstvo se junaka bori za svobodo in neodvisnost, medtem ko kitajsko ljudstvo osvobaja njihovo domovino od krutega režima Kuomintang in od ameriških intervencionistov.

Tudi britansko ljudstvo daje odpor napadom monopolistov na njihov življenjski standard in stališču, ki namerava spremeniti Britanijo v ameriško vladavino.

V samih Združenih državah gibanje za demokracijo in svobodo ter varstvo ljudskih svobodščin v očigled krize in nezaposlenosti — neprestano narašča.

Dejstvo, da se široke ljudske množice družijo skupaj za trajni mir, demokracijo in narodno neodvisnost provzroča konfuzijo (zmešnjavo) med ameriški vladajočimi krogi. Zaradi tega oni polagajo vse upe, v silo in grožnje.

Izvedba predlogov predsednika Trumanova Kongresu, bi pomenila zvišanje vojaške učinkovitosti Združenih držav za okupiranje tujih držav, za intervencijo proti svobodoljubnim narodom in ustvarjanje policijskega režima v Združenih državah, ki bi bil naperjen proti naprednemu gibanju.

Upostava splošnega prisilnega rekrutiranja zahtevanega po Trumanu naj bi olajšala izvedbo zlonamernih ameriških načrtov in obenem služila kot sredstvo za zastraševanje demokratičnih sil.

Obdolžujoč druge "napadalnih" namenov in vmešavanja v zadeve drugih držav, predsednik Truman poskuša obrniti pozornost od pomena njegovega stališča, da zavleče inflacijo in grozeče nastajanje krize v Združenih državah in da si tako zagotovi uspeh v prihodnjih

predsedniških volitvah.

Nikakor tudi ni slučajno, da je Truman govoril takoj po londonski konferenci ZDA, Vel. Britanije in Francije, na kateri se je skovala zarota proti enotni in demokratizirani Nemčiji in na ravno isti dan ko je bila podpisana zapadna vojaška pogodba v Bruslju in začela konferenca šestnajstih "Marshal Plan" držav v Parizu.

Prikazujoč strašno "komunistične dominacije" in namigujoč, navet, da mora biti ekonomska obnova "zaščiten od notranje in zunanje napadalnosti", je predsednik Truman strašil udeležence pariške konference, da se združijo v vojaške države, katere naj bi služile kot instrument ameriške politike v Evropi.

Predsednik Truman je dal z svojim govorom vedeti, da bodo Združene države nudile militarno jamstvo "zapadnemu bloku". Med potekom pariške konference, za katero je tudi zapadna reakcija priznala, da je logično nadaljevanje bruseljske konference, so turški, grški in italijanski zastopniki razpravljali ustanovitve "Sredozemskega nadomestka" zapadnemu vojaškemu bloku.

To zopet razkriva resnični namen Marshall-ovega plana in kaže, da je samo prispevka Trumanove doktrine. Takozvana "pomoč" po totem Marshall-ovega plana ni bila sprejeta po Kongresu, ker je znano, da so predstavniki šestnajstih "Marshall-plan" držav na prvem zasedanju v Parizu lanske leto prosili za 29,9 milijard dolarjev, a ameriški Kongres pa sedaj razmišlja predlog za odobritev svote 5 milijard in tristo milijonov dolarjev, kot "pomoč" na podlagi Marshall-ovega plana za naslednjih 15 mesecev.

Vatikan pomaga reakciji v italijanski volilni kampanji

Beograd: — Tanjug) — V "Borbi" od 10. marca je pisal članek, kako Vatikan propagira proti italijanski demokraciji in da je velik del duhovščine zavzel zelo živo delovanje v predvolilni kampanji.

Skozi svoj razširjeni aparat, Vatikan izrablja ves razpoložljivi material, da reši reakcijo poraza v bližajočih se volitvah. Nedavno je 79 škofov in nadškofov v južni Italiji izdalo pastirski list v katerem obljublja agrarno reformo kmetom, ako se ne bodo pridružili Demokratični Fronti.

Nadškof Milana in Balogne, je rotli volilce, kateri ne bodo volili katoliške demokratske stranke, da jih bo izobčil iz cerkve. Višji cerkveni dostojanstveniki so izdali navodila po katerih se bodo vršile po cerkvah molitve za zmago desničarskih strank.

Ob istem času katoliško časopisje je poskušalo zastrašiti volilce in jih odvrti od pozornosti, da bi ne videli zasluževanja Italije po ameriškem monopolu, ter si izmišljala neštevila obrekovanja proti demokraciji in državam v vzhodni Evropi, posebno pa proti novi Jugoslaviji. Cerkev je začela tudi vzpirizarati razne "čudeže in prikazni".

Vatikan se zelo zanima za ohranitev obstoječega reakcionarnega režima. Svoje agente, kontrolira cerkev najvažnejše panoge italijanske ekonomije. Vatikanska pozicija v posojilnih zavodih je posebno trdna in stabilna. Kontrolira zavod generalne posojilnice v Rimu (Institut Generale di Credit de Roma) dalje "Banca Cattolica de Veneto", "Banca Veneziano", "Banca Agricoltore" in povrh tega še okrog štirideset "bank" in "ljudskih" bank.

Različne verske družbe imajo v svojih rokah okrog 250.000 hektarjev zemlje. Petnajst oseb pripadajočih vatikanski aristokraciji (Riccasoli, Torlonia, Chiggi, itd.), posedujejo 500.000 hektarjev zemlje. Interesi Sv. Stolece so enaki interesom ameriških trustov. Vatikanski kapital je direktno povezan z Morganovo skupino. Vloge katoliške cerkve izven Italije se cenijo na več milijard dolarjev. Kontrolirajo špansko-ameriške banke, katerih središče je Madrid, ki imajo široko razporedeno mrežo podružnic v latinski Ameriki.

Cerkev ima svoje delnice v "France Oil Comp.", švicarski Je-

Kirkland Lake, Ont.

Izvršni odbori treh bratskih Zvez; Zveze Kanadskih Slovencev, Saveza Kanadskih Hrvatov in Saveza Kanadskih Srbov sklicujejo skupno sejo vsega članstva, katere se bo vršila v nedeljo 4. aprila ob 7. uri zvečer v prostorih ogranka SKH.

zuiti pa kontrolirajo veliki trust "Electro Bank". Potem torej ni čudno, da Vatikan, ki je prej slavil Musolinija, kot moža, "ki je bil poslan po božji previdnosti", stoji na istem stališču kot ameriški lastniki kolonij v borbi proti italijanskemu ljudstvu.

Metode, katerih se Vatikan poslužuje v predvolilni kampanji jasno kažejo tako stališče. Višji cerkveni krogi financirajo reakcionarne politične stranke in časopisje ter nudijo podporo neo-fašističnim skupinam in terorističnim bandam.

Katoliški samostani so spremenjeni v zavetja vojnemu kriminalcem. Bivši tajnik fašistične partije, Carlo Scorza se skriva pod duhovniškim plaščem. Cerkev odprto financira neo-fašistično časopisje, takšno kot je: Il Merlo Giallo, "Onorevole Palmiro", katerih direktor je Otto Lenghi, ki je voditelj italijanske anti-komunistične Zveze.

Vatikansko vmešavanje v predvolilno kampanjo je izzvalo val nedovoljstva v vseh delih Italije. Izvršni odbor Demokratične Fronte je protestiral pri predsedniku ustavne zbornice in zahteval, da cerkev spoštuje volilni zakon, ki ne dovoljuje njeno vmešavanje v predvolilno kampanjo.

Italijanski reakciji in Vatikanu stoji nasproti Demokratična Fronta Italije v kateri je združenih 40 progresivnih strank in organizacij ter veliko število znamenitih oseb, ki se odlikujejo v javnem in kulturnem življenju Italije.

Montreal, Que.

Lokalni Svet Kanadskih Južnih Slovanov, skupaj z zveznimi organizacijami prirejuje čajanko, ki se bo vršila v soboto dne 3. aprila ob 8. uri zvečer v Domu na 3447 St. Lawrence Blvd.

Ta prireditve se bo vršila, da se dostojno proslavi 27. marec. Glavni govornik na tej prireditvi bo tov. Stanko Bolf, gl. odbornik SKJS in urednik Novosti. Vabimo vse Jugoslovane tega mesta in okolice, da se zabave udeležijo v polnem številu.

WINDSOR, ONT.

SKUPNA SEJA

Naznanja se, da se bo vršila skupna seja treh bratskih odsekov Zvez: Zveze Kanadskih Slovencev, Saveza Kanadskih Hrvatov in Saveza Kanadskih Srbov v nedeljo 4. aprila ob 7. uri zvečer na 1220 Drullard Rd.

Vijudno se vabi vse člane omenjenih organizacij, da se gotovo udeležijo te velevažne seje.

Tajnik

V državah, katere so sprejele pogoje Marshall-ovega plana, industrijska produkcija nazaduje in položaj delavcev se slabša iz dneva v dan.

Londonska konferenca, vojaški pakt petih zapadnih držav v Bruslju in pariška konferenca šestnajstih Marshall-ovih držav, jasno govorijo o namenih ameriških vladajočih krogov.

Združene države poskušajo ustvariti blok zahodnih držav z Ruhr-om in zapadno Nemčijo kot vojaško in politično jedro, katero jim naj bi služilo kot orožje za izvedbo napadalnih planov in za dušenje ljudskega demokratičnega gibanja. Zadnji Trumanov govor je prišel kot potrdilo vsega tega.

Toda demokratične sile se ne bodo dale prastrati z grožnjami. Demokratične sile na čelu s Sovjetsko zvezo so močnejše kot sile napadalnosti in nazadnjaštva. One se neprestano jačajo po vsem svetu in tudi v Združenih državah.

Jamstvo bodočnosti demokratičnih narodov je v njihovih naporih grajenja in utrjevanja njihovih držav ter poglobljenje sodelovanja z vsemi svobodoljubnimi narodi sveta. — zaključuje dopisnik Tanjuga.

KIRKLAND LAKE

"SLOVAN NA DAN!"

Tako kliče Vse-slovanški odbor v Kirkland Lake in vabi na izredno zabavo "BANKET", ki bo prirejen v soboto 10. aprila ob 6. uri zvečer v Ukreinskem delavskem Domu 23 Hudson Bay.

Rojaki, tu imamo priložnost, da se od bližje spoznamo z vsemi Slovani te okolice najsi bodo to južni ali severni Slovani. Prepričani smo, da bo na tem Banketu zastopana vsaka slovenska narodnost, udeležiti se te priredbe je naša dolžnost, ker s tem izrazimo našo slovensko solidarnost.

Na Banketu bo preskrbljeno za lačne in žejne z jedjo in pijačo, katere bo več vrst kot sem siljal. Za plesa-željne bodo pa preskrbeli naši vrli tamburaši. Torej pridite, ne bo vam žal.

Odbor

TORONTO, ONT.

Lokalni Svet (Veče) KJS, priredi proslavo 27. marec v soboto dne 3. aprila v dvorani na 386 Ontario St., ob 8 uri zvečer.

Proslava se održava z koncert-skupščino na kateri bode sodeloval Bolgarsko-makedonski pevski zbor pod vodstvom tov. Daffeff in jugoslovanski mešani zbor pod vodstvom E. Firsta.

Glavni govornik bode Andro Palmerov, tajnik Makedonske demokratske lige. Drugi govorniki so M. Grubič, glavni tajnik Saveza Kanadskih Srbov in Jože Smrke, urednik Edinosti.

Vabi se vse, da se udeležijo proslave v čim večjem številu.

SUDBURY, ONT.

Lokalni Svet Kanadskih Južnih Slovanov v Sudbury bo proslavljal 27. marec, dan na katerega je bila vržena izdajalska Maček-Cvetkovičeva izdajalska vlada, ki je sklenila pakt s Hitlerjem in s tem izdala narode Jugoslavije na milost in nemilost fašističnemu osišk. Toda jugoslovansko ljudstvo je preprečilo to sramotno izdajo, vrlo vlado in uničilo pakt ter si vzelo geslo, — da rajši sprejme vojno nego pakt. Ta dan bomo proslavili tudi mi v Sudbury in sicer; — v nedeljo 4. aprila na 322 Bessie St. ob 7.30 uri zvečer.

Glavni govornik na tej proslavi bo Bogoljub Stevanov, pomožni tajnik Sveta Kanadskih Južnih Slovanov iz Toronta. Vabimo ves naš narod iz Sudbury-ja in okolice, da se udeležijo te proslave v obilnem številu.

SKUPNA SEJA SLOVENCEV, HRVATOV IN SRBOV

Tri bratske Zveze Kanadskih Slovencev, Hrvatov in Srbov bodo imele skupno sejo v nedeljo 4. aprila ob 2. uri popoldne na 322 Bessie St.

To bo zelo važna seja na kateri bomo združili vse tri naše odseke omenjenih organizacij v eno organizacijo. Zaradi tega je potrebno, da vsi člani odsekov pridejo na sejo, da bomo skupaj postavili trdne temelje združenju organizacij v Sudbury. Na seji bo prisoten tudi tovariš Bogoljub Stevanov.

Za lokalni Svet Kanadskih Južnih Slovanov

J. Gorše, tajnik

PESEM GORA

MIŠKO KRANJEC

"Vrnil se boš med nas, ne boj se. Ako ne bo kake posebne nesreče, nas boš spomladi vse našel. Torej velja?"

"Če si, tovariš komandir, ti tako odločil, potem pojdem."

"Z Maksom sem se pogovoril, "je odvrnil Volk, "pa sva oba tega mnenja. Sam veš, kako te ima Maks rad in si lahko misliš, da hoče, da bi se popolnoma pozdravil. On sam te bo, je rekel, spremljal do bršena del poti, vsaj mimo najbolj nevarnih krajev, nakar se bo vrnil. Preveč se boji zate. . ."

Dreju so žarele oči od radosti. Da, tak je bil njegov stric Maks. Nato se je spomnil na svojo pot in vprašal:

"Kdo pa bo poslej hodil po moji poti? Komu jo boš zaupal? Ali jo Kljun, ki zdaj hodi, dobro pozna?"

"Za pot se ne boj?" je odvrnil komandir. "Dokler se Maks ne vrne, pojde samo Kljun, potem pa spet oba."

"Maks!" je ušlo Dreju in se zadovoljno smehljalo. Nekaj se je zasanjal. Čez trenutek pa je vprašal: "Kdaj pa grem od tod?"

"Jutri zvečer je zveza. Glej, da se boš pripravil."

Drejc je pokimal. Nato je vprašal:

"Preden grem, bi še rad stopil na Jame. . . na svoj dom. Ali mi dovoliš?"

"No, da se razume. Le pojdi."

Na Jame pojde, še danes. Jutri pa na Osvobojeno!

Nekaj čudnega je se mešalo v njegovi glavi in še bolj v njegovih čustvih: Jame-Slapi-Maks-Tinca-Tanja-Osvobojeno ozemlje —. Nov svet, nove, lepe stvari. Da, nekaj velikega! Samo ko bi še našel Maksa. Tako rad bi se sprehodil z njim po Jamah. Konec koncev je bil to tudi Maks-ov dom. Tam bi se o mnogih stvareh pogovorila. A do Maksa ni poti. Na Mrtvo Goro lahko prideš kjer koli, samo do Maksa ne moreš po nobeni. Sam pojde in si bo priklical v spomin sto lepih stvari. . .

Sam je šel na Jame in Jame so mu obudile sto in sto najlepših spominov.

Na Jame je sijalo pozno jesensko sonce. Umazano bele, razbite stene, izprane po dežju, so se kopale v tem jesenskem mehkem soncu. V soncu se je kopal tudi sadovnjak. S svojimi starimi jablanami in hruškami, ki so bile Dreju tako znane in tako drage in ko so odmetavale listje. Sedel je na lesen panj pred čebelnjakom, ki ga je imel tam ded Matic za redke obiskovalce, da jim ga je ponudil. Zdal ni bilo več čebel, ki je ded Matic tako rad poslušal njih brenčanje, tisto brenčanje, za katero svojemu sinu, propalemu študentu in poetu Maksu nekoč ni znal dati odgovora, zakaj da jih rajši poslušajo kot muhe. Ni bilo čebel, ostal je samo čebelnjak, ki ga je veter še razkrival, ostali so koši in panji, ostal je ta lesen panj za dedove goste, in ostalo je tisto prijetno vzdusje v zavetju, ki ga je delal teman gozd za čebelnjakom. Spredej, nizzdol po rahlo nagnjenem pobočju je ležal vrt na Jamah, tam so ležale Jame same. Po nepokošeni in nepopašeni travi po vrtu je ležalo rumeno in rujavo listje sadnega drevja. Na vejah jablan in hrušk je tu in tam še visel kak sadež, ki dozorel, a še ne odpadel. Maks in kurirji s stanice so včasih pobrali sadje, ki ga je toliko odpadalo, in ga spravili za zimo. A ga je še vedno mnogo ležalo po tleh in tam gnilo.

Tu so bile njegove Jame; Drejeve Jame, kjer bi nekoč kraljeval v imenu vseh Jamnikov. Tu je bil tisti svet, kjer so nekoč živeli njegovi ljudje. Okrog tega doma je hodila senca njegove matere, tam sta se igrala Barbka in mali Matic. Okrog doma je opravljal večno svoje delo oče. In tu pri čebelnjaku je posedal ded Matic od zgodnje pomladi pa do dolgo v jeseni.

Zdal ni nikogar, ni ničesar, samo to staro drevje z zrelem sedjem je ostalo, ostal je dedov prazni čebelnjak. Ostalo je mehko jesensko sonce, z bledikastim nebom. Ostale so gore, ki ta dan prav tako veličastno stoje okrog doma na Jamah. Ostale so gore in v tistih gorah tudi zdaj poje. Samo prislunhiti je treba: kako mehko, kako otožno, a hkratu kako veličastno odmeva od tam.

(Dalje prihodnjič)

Iz glavnega urada sveta Kanadskih Južnih Slovanov

REGISTRACIJA ZA DRUGO SKUPINO POVRATNIKOV ODPRTA

Ker je prva skupina povratnikov v domovino že skoraj napolnjena je Izvršni odbor SKJS sprejel odločbo, da se takoj začne z registriranjem druge skupine. V vsakem mestu, kjer obstajajo lokalni odbori SKJS naj se takoj obrnejo na gl. urad SKJS v Toronti, da jim pošlje prošnje in druge potrebne navodila v zvezi z registracijo za povratek v domovino.

Lokalni odbori SKJS naj takoj v svojem mestu objavijo registracijo za drugo skupino ter pričnejo z registracijo naših priseljencev, kateri se želijo povrniti v domovino. Vse potrebne tiskovine v zvezi z registracijo se dobe pri Gl. Uradu SKJS. Potrebno je tudi objaviti, kje in kdo bo registriral, tako da bi vsak naš izseljenec vedel kje se ima prigrasiti, da bi mogel izpolniti svojo registracijo za povratek.

Mi upamo, da bo odšla druga skupina v domovino nekeje julija ali avgusta meseca, ter radi kratke dobe, ki je na razpolago z pripravi na odhod, je potrebno z registracijo druge skupine pričeti takoj.

Registracija za prvo skupino je še tudi odprta, tako kot smo že o tem objavili. Radi tega kateri žele potovati s prvo skupino, naj to javijo in se registrirajo.

Za oddelek za registracijo

Bogoljub Stevanov.